

Monumentnummer*: 518948

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82789/13

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Breda		Breda		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parade	12			4811 DZ	Breda		
Parade	10			4811 DZ	Breda		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Breda		B					9295
Breda		B					9296

Omschrijving**

Inleiding

Het ADMINISTRATIEGEBOUW (1) (Gebouw H) van de Chassékazerne ligt parallel aan de Keizerstraat, met de voorgevel aan de zijde van het voormalige exercitieterrein aan de Chassésingel.

Het langgerekte gebouw is uitgevoerd naar een ontwerp uit 1896 van de ingenieur der Genie W.H. Cool en gebouwd van 1897-'99 in een mengeling van Neo-Gotische en Neo-Renaissancestijl.

Binnen de bescherming valt zowel het representatieve deel (de voorbouw) als de haaks op deze voorbouw, aan de zijde van de Keizerstraat gesitueerde vleugels.

Het gebouw is intern en aan de achterzijde meerdere malen verbouwd, waarbij echter de globale indeling, respectievelijk het aanzicht, behouden is gebleven.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het object telt twee bouwlagen plus een kapverdieping, heeft een samengestelde plattegrond met langgerekte voorbouw en vijf haakse vleugels aan de achterzijde, en wordt gedekt door afgeplatte schilddaken met leien (middenrisaliet en hoektorens) en kruispannen (overige daken).

Het gebouw is opgetrokken in baksteen en geornamenteerd met natuurstenen onderdelen: onder meer plint (van de torens), cordonlijsten, dorpels, wenkbrauwbogen, consoles en deklijsten zijn op representatieve en constructief belangrijke plaatsen in hardsteen uitgevoerd. De gevels zijn geleed door bakstenen banden in afwijkende kleur en worden afgesloten door geprofileerde houten gootlijsten, al dan niet op gemetseld rondboogfries. De 108 meter lange voorgevel heeft een symmetrische opzet met een door torens geflankeerde middenrisaliet van zes vensterassen, en hoekrisalieten, elk bestaande uit vijf vensterassen.

De gevel telt totaal 36 vensterassen.

De middenrisaliet, waarvan de voorgevel ter hoogte van de begane grond is uitgevoerd met metselwerk in imitatie-rustica, wordt geflankeerd door achthoekige, gekanteelde torens met een trans op gemetseld rondboogfries, bekroond met een kleine spits. Tussen de torens staat, over een breedte van drie vensterassen, tegen de gevel een eenlaags galerij met balkon achter gekanteelde borstwering, waartegen hardstenen plaquettes, met in laagrelief het opschrift "Chassé" en "Kazerne". De gemetselde kruisgewelven op rond- en segmentbogen worden aan de voorzijde getorst door zes, deels gekoppeld opgestelde hardstenen kolommen, met blokvormig basement en kapiteel met florale motieven. De risaliet wordt bekroond door een op uitkragend metselwerk gestelde balustrade met in het muurwerk uitgespaarde schietsleuven, aansluitend op de torentransen. In deze balustrade zijn drie dakkapellen opgenomen, waarvan de middelste is voorzien van een puntgevel, voorzien van een uurwerk en een deklijst met hogels en pinakels. De hoekrisalieten hebben een opzet die, hoewel in versoberde vorm, gelijkt op die van de middenrisaliet, zij het dat de torens hier vervangen zijn door arkeltorentjes, er slechts één dakkapel op staat, en de galerij is vervangen door een inpandig portiek met ajour gemetseld maaswerk in Neo-Gotische vormen, gevuld met glas-in-lood panelen. Ook hier zijn vleugelpaneeldeuren toegepast.

Een deel van de oorspronkelijke vensters is vernieuwd. De zesruits houten vensters hebben de oorspronkelijke indeling, en zijn voorzien van schuif- en klapramen. De hoofdingang bestaat uit een eenvoudige vleugelpaneeldeur, geflankeerd door vensters als boven vermeld. Alle vensters hebben segment- en rondbogig afgesloten boogvelden; op representatieve plaatsen zijn deze gevuld met blind maaswerk, bestaande uit twee rondbogen met bekronende cirkel in hoogrelief. De eenvoudiger vensters hebben in de boogtrommels een mozaïek met siermetselwerk uit rode, gele en zwarte baksteen.

De zuidelijke en noordelijke zijgevel zijn uitgevoerd als de delen van de voorgevel, tussen de risalieten. Tegen het dakschild staan op regelmatige afstand dakkapellen met overstekende helmkap en bekroond door zinken pironen. Op de nok van het dak staan, eveneens op regelmatige afstand, schoorstenen met smeedijzeren rookkappen. Op de nok van de middenrisaliet een smeedijzeren dakhek.

Tegen de achtergevel staan een viertal tweelaags haakse uitbouwen onder zadeldaken, belegd met verbeterde Hollandse pannen. Op de daken staan telkens twee schoorstenen met smeedijzeren rookkappen. Deze vleugels hebben alle in beide langsgevels zes vensterassen met op elke bouwlaag twee zesruits klapvensters. De middelste vleugels zijn door een eenlaags aanbouw onder zadeldak, tellende acht vensterassen, met elkaar verbonden, waardoor een binnenplaats is ontstaan. Tussen de andere vleugels is de achtergevel van het hoofdgebouw zichtbaar: zowel op de begane grond als op de verdieping is deze voorzien van een tweelaags toiletgebouw, geflankeerd door zesruits klapvensters onder polychrome gemetselde strek met boogtrommel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het interieur zijn onder meer van belang de voormalige verenigingslokalen voor de officieren, op de eerste etage van de middenrisaliet. In deze zalen, tot voor kort in gebruik als burelen van de kazerne-commandant, treft men in Neo-Renaissancestijl uitgevoerde houten lambrizingen, plafonds, parketvloeren en omlijste paneeldeuren met pedimenten aan, alsmede een tweetal marmeren schouwen met schoorsteenbetimmering. De overige ruimten hebben merendeels eenvoudige gestucte muren en plafonds.

Waardering

Het administratiegebouw is onderdeel van een complex van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het heeft belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische en ook de geografische ontwikkeling van Breda als kazernestad, met name vanwege de bijzondere situering op een ruim terrein ter plaatse van de oude vestinggronden; als bijzondere uitdrukking van de typologische ontwikkeling van de militaire complexen in de periode na ca. 1875; het gebouw heeft architectuurhistorische waarden: het is van belang voor de geschiedenis van de militaire architectuur; het is van belang wegens het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek, die het weerbare karakter en de functie van het geheel weerspiegelen; het complex heeft ensemblewaarden: het is van bijzondere betekenis wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad na de ontmanteling van de vesting; het heeft belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing en de historisch-ruimtelijke relatie met groenvoorzieningen, wegen en wateren nabij de oude vestinggronden aan de singels; gaafheid/herkenbaarheid: het complex is van belang wegens de architectonische gaafheid van het in- en exterieur; het is van belang wegens de hoogwaardige kwaliteit van de samenstellende onderdelen.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Administratiegebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument